

Fiskeri- og havbruksnæringens betydning for Norge i 2008 - en ringvirkningsanalyse

(FHF-prosjekt #900410)

Utarbeidet av SINTEF Fiskeri og havbruk AS
og
SINTEF Teknologi og samfunn
April 2010

Bakgrunn

Hovedhensikten med analysen er å klarlegge betydningen av fiskeri- og havbruksnæringen.

Den skal tydeliggjøre næringens reelle betydning i alle ledd i verdikjeden og sette fiskeri- og havbruksnæringen inn i sammenheng med andre næringer og inn i den norske økonomien.

Analysen er utført av SINTEF Fiskeri og havbruk AS og SINTEF Teknologi og samfunn.

Bestillere av analysen er næringens organisasjoner og den finansieres av Fiskeri- og havbruksnæringens Forskningsfond (FHF).

Analysen dokumenterer følgende

- Samlet virkning av fiskeri- og havbruksnæringen målt i **sysselsetting, bidrag til BNP** og produksjonsverdi.
 - Samlet virkning av hovedverdikjede havbruk (fiskeoppdrett, foredling og handelsledd) og hovedverdikjede fiskeri (fangstleddet, foredling og handelsledd).

Virkningene beregnes både innen fiskeri- og havbruksnæringens kjerneaktiviteter og i andre deler av næringslivet (ringvirkninger).

I tillegg omfatter analysen en del der en setter denne næringen i sammenheng med andre næringer i Norge.

Analysen er utført totalt syv ganger og man har nå tidsserier helt tilbake fra 1999 til 2008.

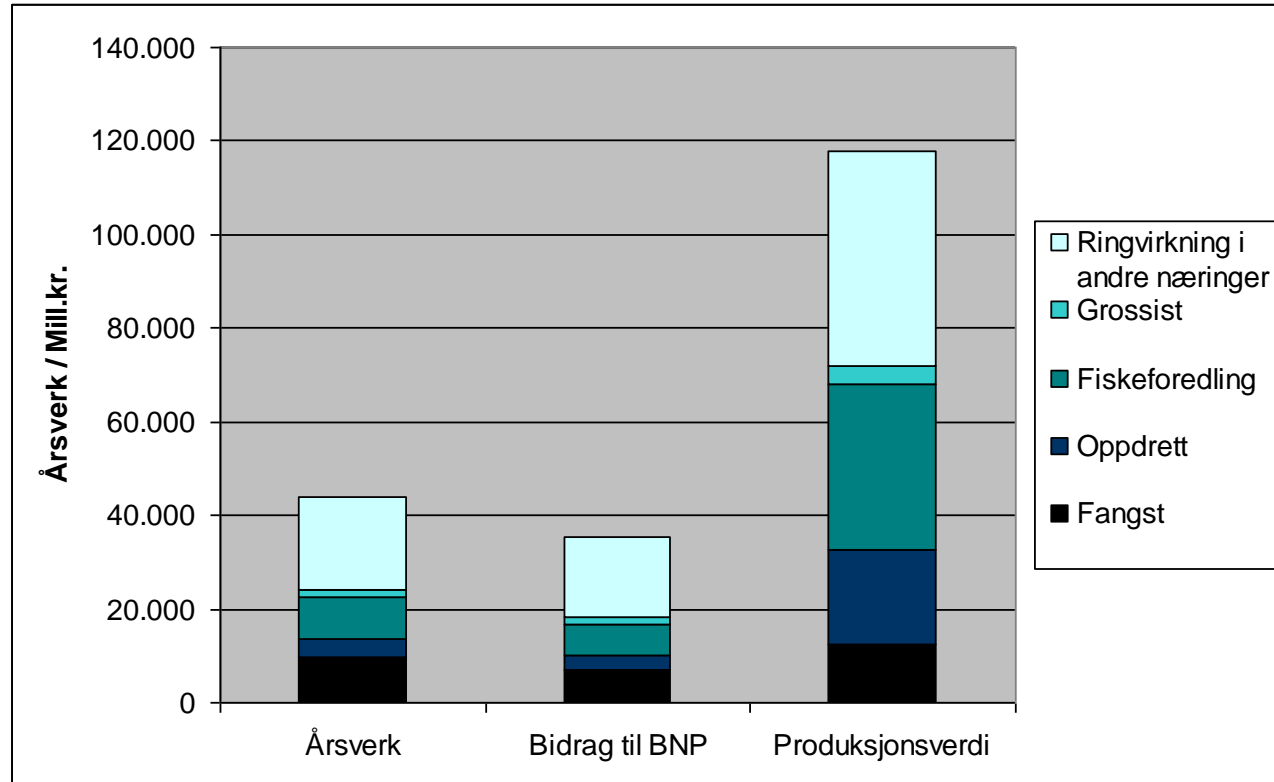
Verdiskaping – bidrag til BNP

- Bidrag til BNP er et svært sentralt begrep i analysen og er et verdimål i nasjonalregnskapet og et begrep som beskriver den verdiskaping næringen representerer.
- Selve produksjonen av en vare eller tjeneste har en verdi i seg selv. Trekker vi fra driftskostnadene i produksjonsprosessen fra verdien av produksjonen, sitter vi igjen med produsentens verdiskaping.
- Verdiskapingen vil typisk fordele seg mellom arbeidstakere (i form av lønn) og kapitaleiere (i form av kapitalavkastning), samt at noe også tilfaller staten (i form av skatter og avgifter).

$$\begin{aligned} & \text{Produksjonsverdi} \\ & - \text{Driftskostnadene} \\ & = \text{Verdiskaping} \end{aligned}$$

Total betydning av fiskeri- og havbruksnæringen i 2008

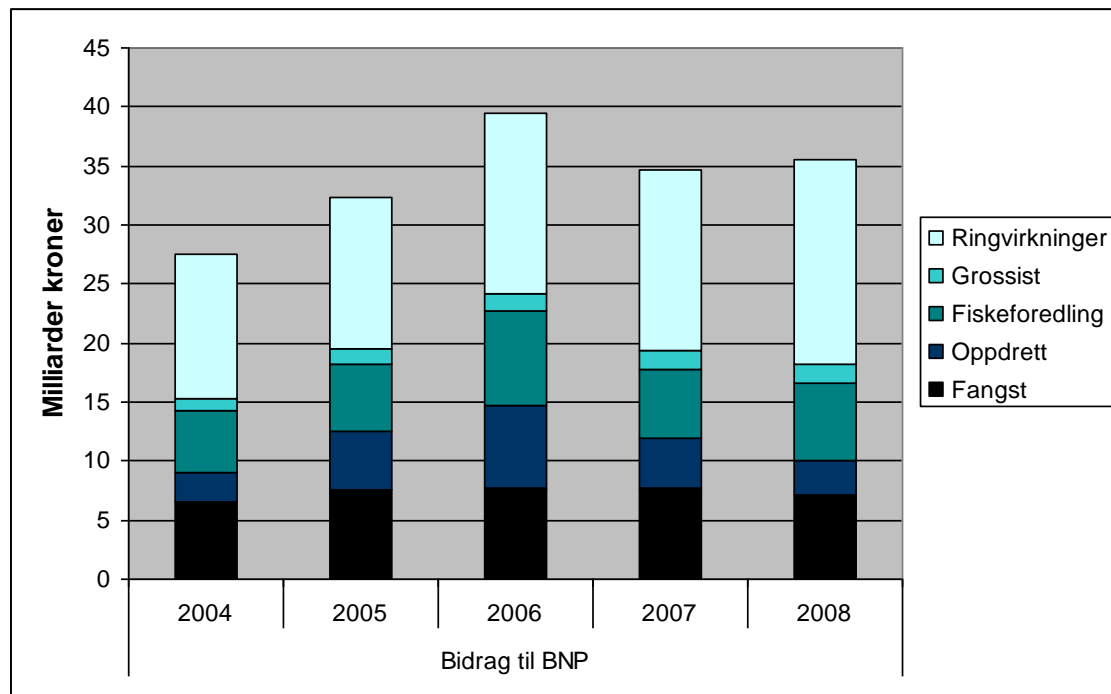
- Den totale betydningen av fiskeri- og havbruksnæringen målt i verdiskaping (bidrag til BNP) fra er 36 milliarder kroner i 2008.
 - Ringvirkningene utgjør ca 17,5 milliarder av verdiskapingen.
- Ca. 44.000 årsverk i Norge skapes av fiskeri- og havbruksnæringen.
 - Ringvirkningene utgjør ca 20.000 av disse årsverkene.
- Total produksjonsverdi er på 118 milliarder kroner.
 - Ringvirkningene utgjør ca 46 milliarder av produksjonsverdien.

Utvikling over tid 2004 -2008

Bidrag til BNP- verdiskaping

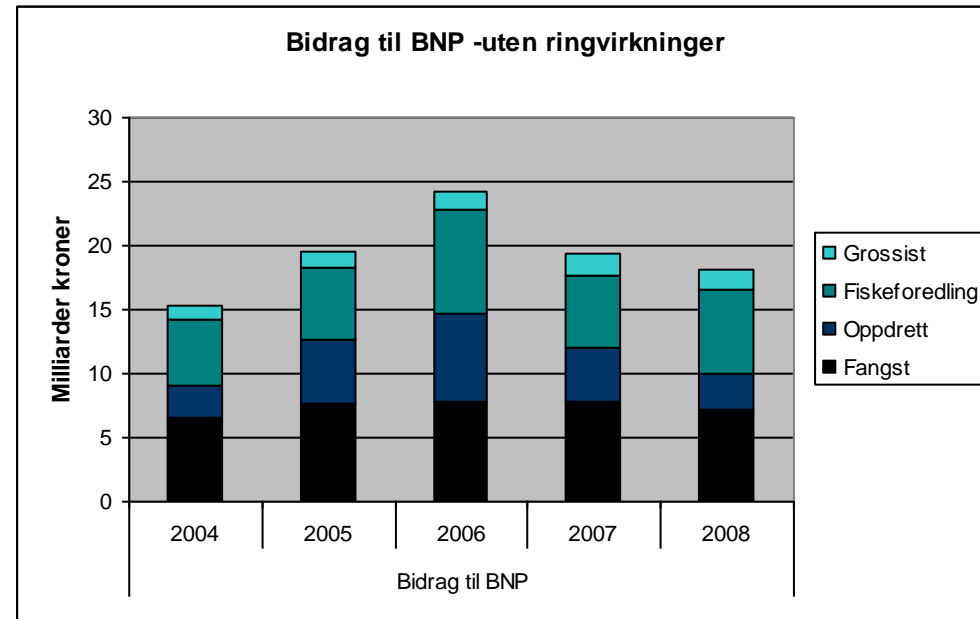
- Bidraget til BNP på 36 mrd. kroner er omtrent som i 2007.
- Vi ser en nedgang i bidraget fra fiskeoppdrett, men en økning i ringvirkningene både fra fiskeri – og havbruk.
- Hver krone i verdiskaping i fiskeri- og havbruksnæringen skaper nå 0,96 kroner i verdiskaping i annet norsk næringsliv.

- Denne verdiskapingen vil typisk fordele seg mellom arbeidstakere (i form av lønn) og kapitaleiere (kapitalavkastning), samt noe til staten i form av skatter og avgifter.

Forts. bidrag til BNP - ser kun på kjerneaktiviteten

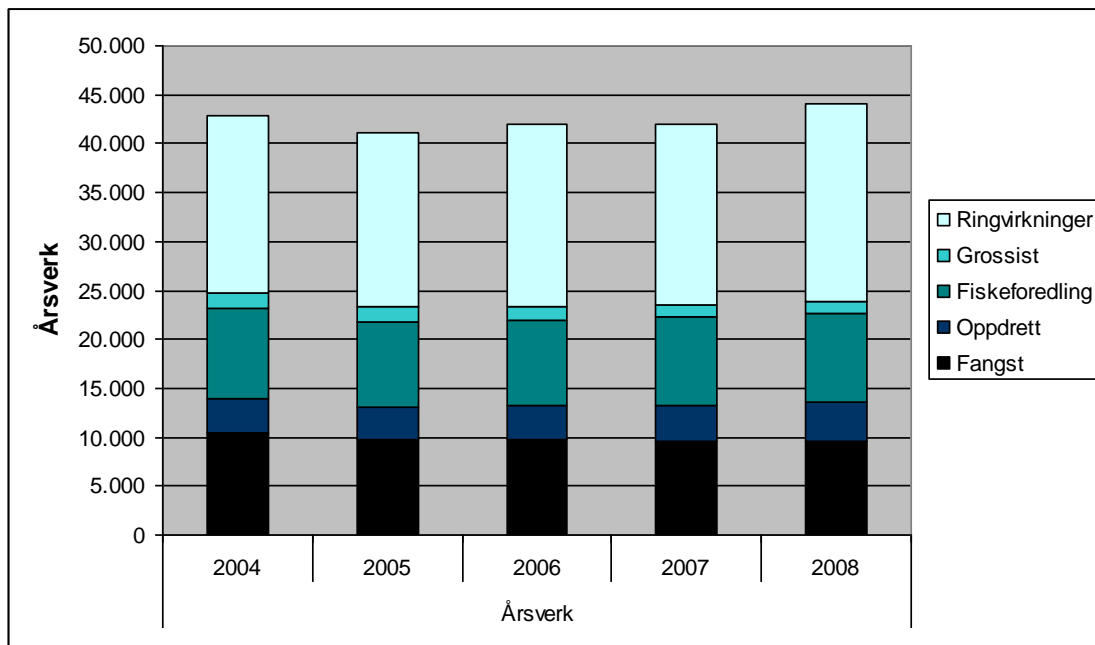
- Dersom vi utelater ringvirkningene ser vi at verdiskapingen har gått noe ned fra 07 til 08
- Til sammenligning har eksportverdien på norsk sjømat hatt en økning fra 36,8 til 38,7 mrd kr.
- Nedgangen i verdiskaping i kjerneaktivitetene kan forklares med en økt produksjonskostnad, samtidig som snittpris oppnådd i markedet samlet sett har hatt en liten nedgang fra 2007. Dette gir mindre igjen til verdiskaping (lønn og kapital).
- Den økte produksjonskostnaden fra 07 til 08 førte til en økning i ringvirkninger (se forrige slide). Så til tross for nedgang i verdiskaping fra kjerneaktivitetene blir total verdiskaping inklusiv ringvirkninger omtrent lik for 07 og 08.

Utvikling over tid 2004 -2008

Årsverk

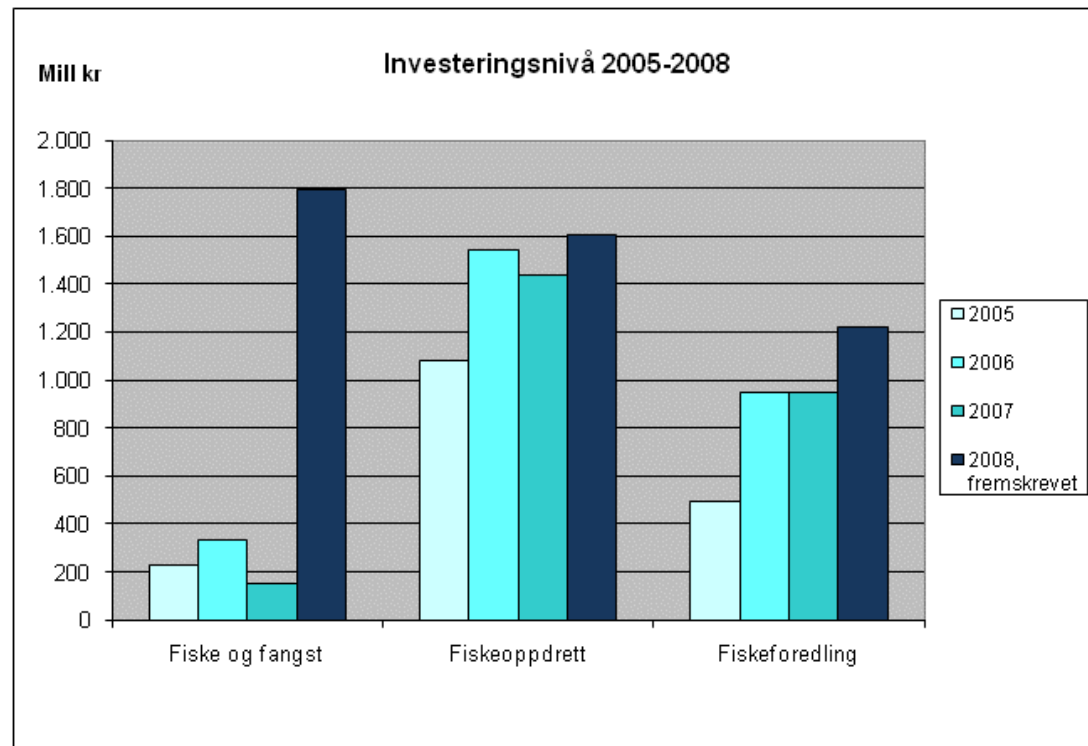
- Antall årsverk har økt noe det siste året, til 44 000.
- Det skyldes hovedsakelig en økning i ringvirkningene.
- Hvert årsverk i fiskeri- og havbruksnæringens kjerneaktiviteter skaper nå 0,84 årsverk i annet norsk næringsliv.

Investeringer

-en del av ringvirkningene

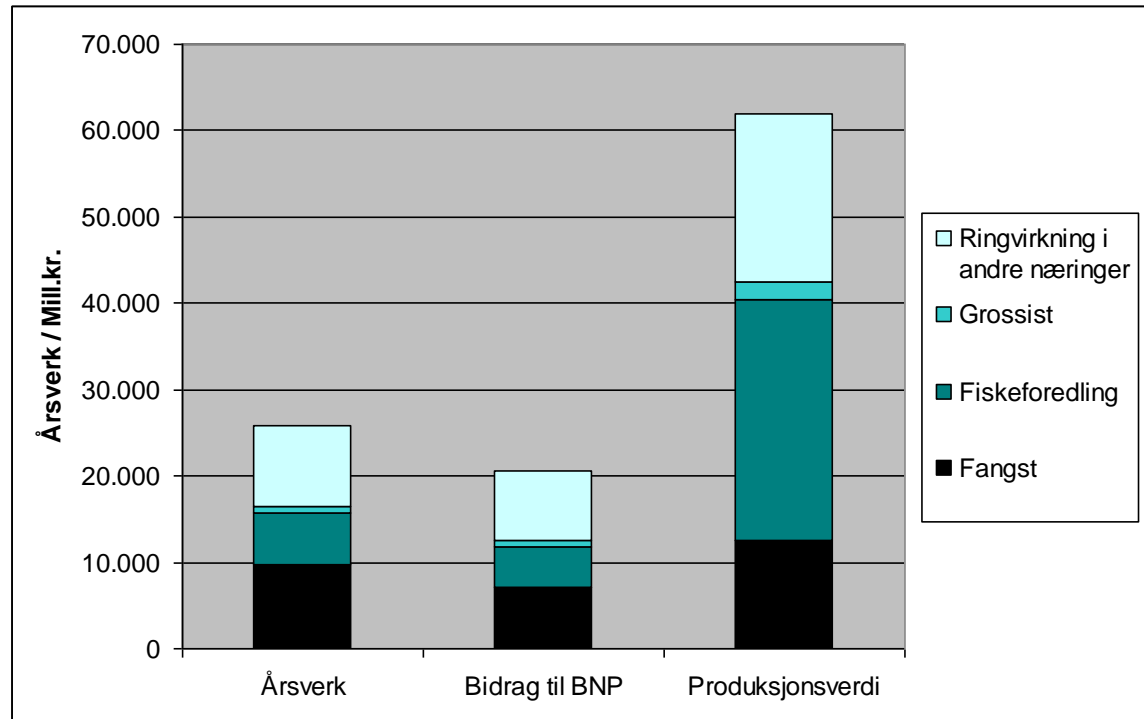
- Investeringene utgjør en viss andel av de totale ringvirkningene
- Figuren viser de store forskjellene i investeringsnivå mellom de ulike næringene.

Fiskeri

(inkluderer fangst, foredling og grossistledd)

- Verdikjede fiskeri hadde en verdiskaping på 20,6 mrd kr. i 2008. Dette er en liten økning fra 2007 (+1,2 mrd).
- Fangstvolumet økte med 2% fra 07 til 08 og førstehandspris økte med 1%.
- Den sysselsatte 26 000 årsverk

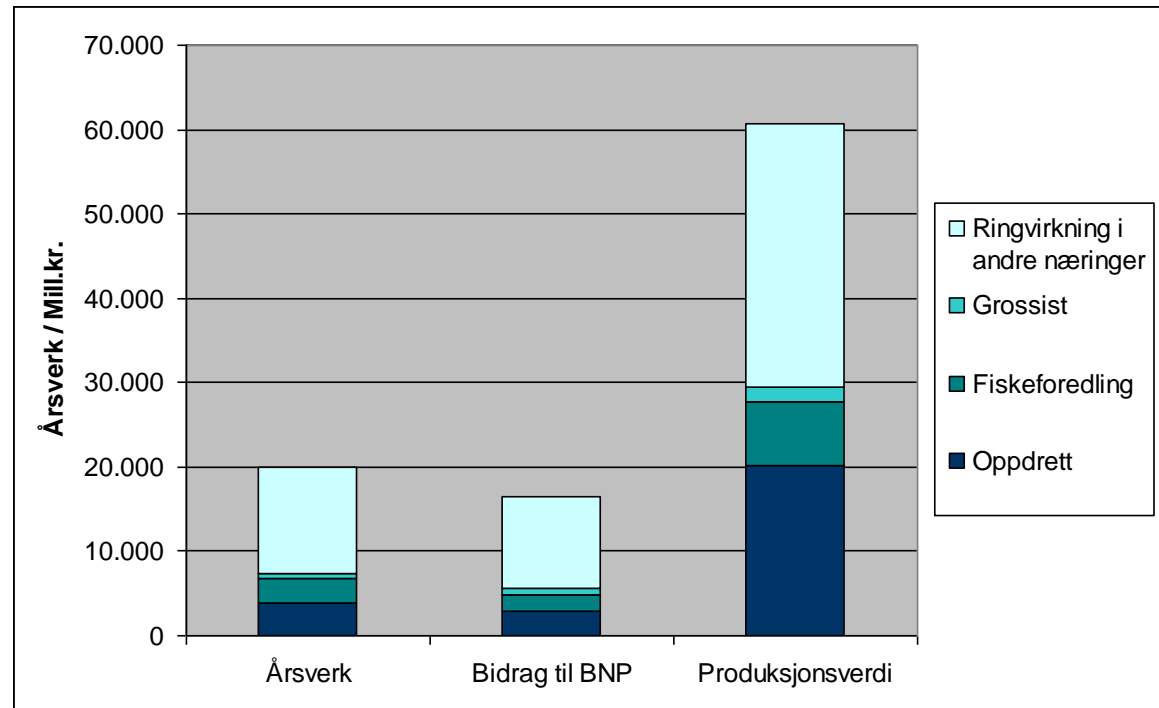

- Hver krone i verdiskaping i kjerneaktivitetene skaper 0,64 kroner i annet norsk næringsliv
- Hvert årsverk i kjerneaktivitetene skaper 0,57 årsverk i annet norsk næringsliv

Verdikjede Havbruk

(inkluderer oppdrett, foredling og grossistledd)

- Verdikjede havbruk hadde en verdiskaping på 16,4 mrd kr. i 2008.
- Den sysselsatte 20 000 årsverk og hadde en produksjonsverdi på rundt 60 mrd kr.
- Salgsvolumet var likt som i 2007, mens salgspris i snitt gikk ned med 1,2%

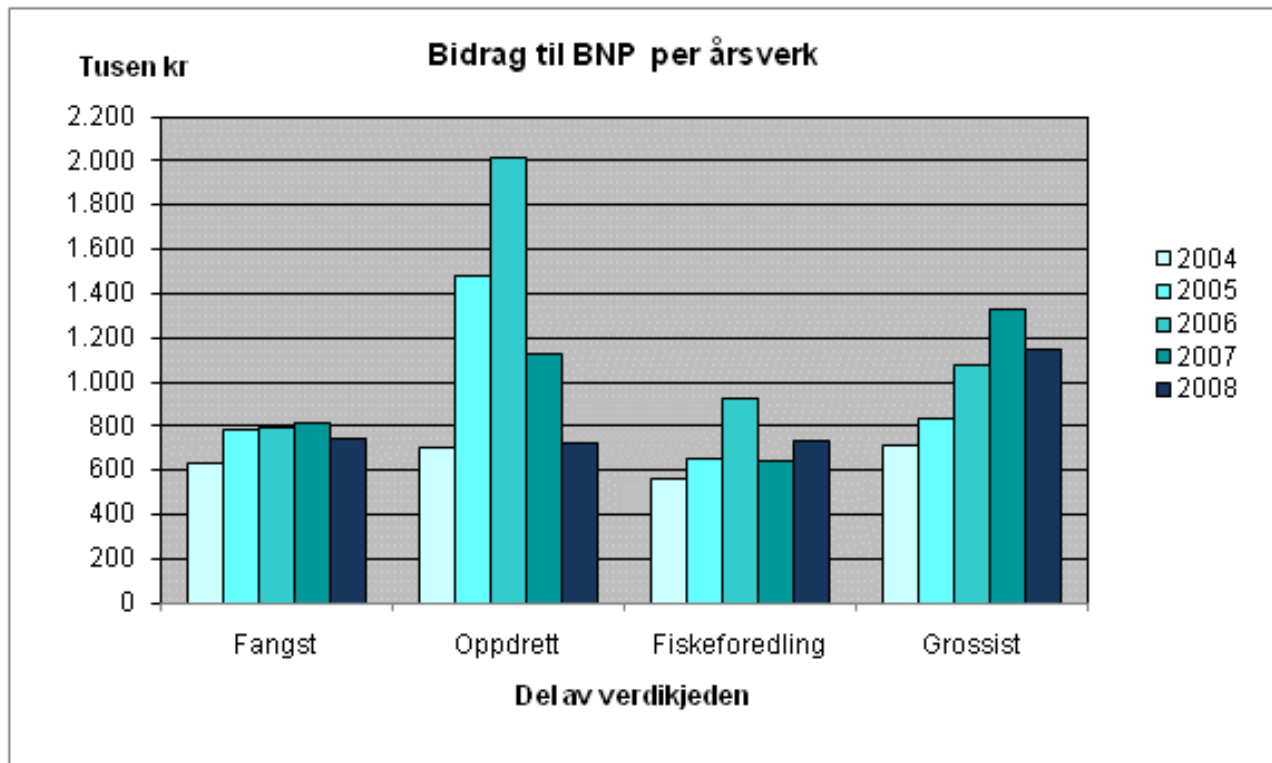

- Hver krone i verdiskaping i kjerneaktiviteten skaper 1,95 kroner i verdiskaping i annet norsk næringsliv
- Hvert årsverk i kjerneaktiviteten skaper 1,7 årsverk i annet norsk næringsliv.

Verdiskaping per årsverk

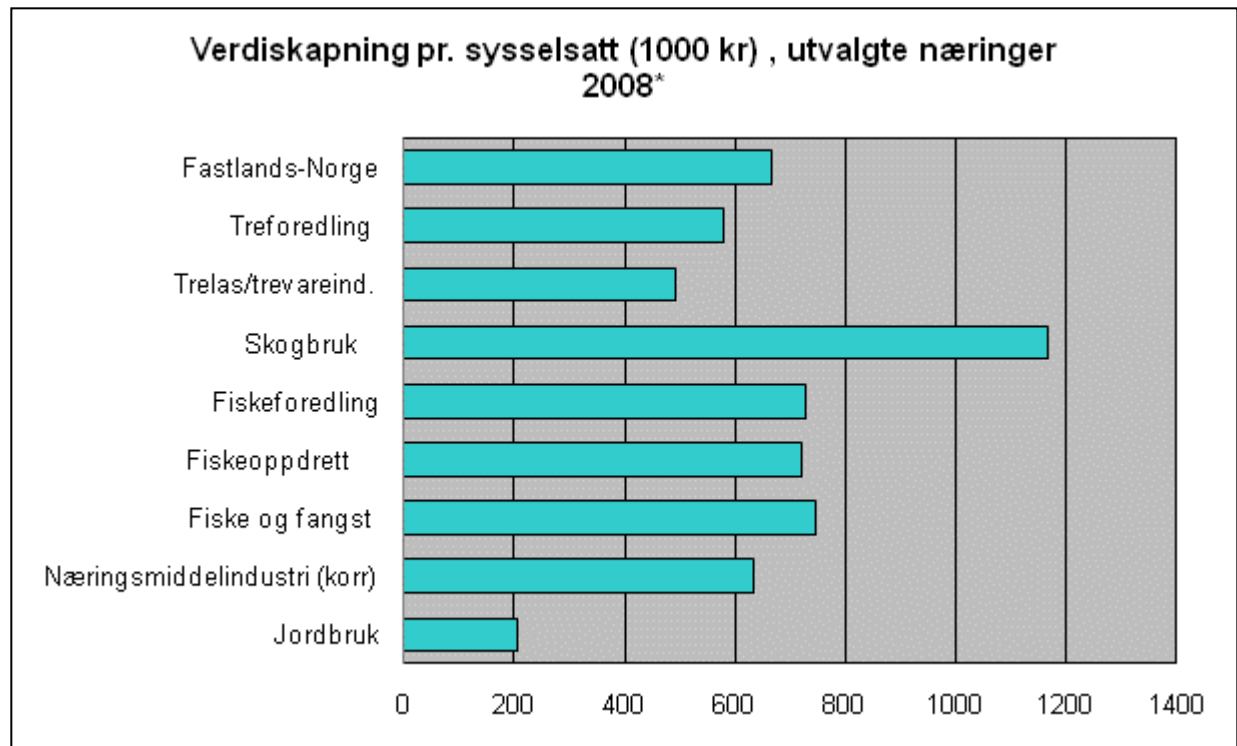
- fra 2004 til 2008

- Oppdrettsnæringen er en meget syklisk næring, noe vi ser igjen i den svært ustabile verdiskapingen. Grafen viser her en variasjon fra 700 000 kr per årsverk til 2 mill. per årsverk
- Fangstleddet har en gjennomsnitt på ca 740 000 kr per årsverk
- Foredlingsleddet har en gjennomsnitt på ca 700 000 kr per årsverk

Verdiskaping pr sysselsatt i sammenlignbare næringer (år 2008)

- Gjennomsnittlig verdiskaping per sysselsatt i Fastlands-Norge var 667 000 kroner i 2008.
- Alle de tre fiskerinæringene ligger omtrent på dette nivået i 2008
- Oppdrettsnæringen har en svært ustabil verdiskaping, men i gjennomsnitt for perioden 2002-08 har den ligget høyt; over 900 000 kr.

Sammensetning av bidrag til BNP

- Verdiskapingen vil typisk fordele seg mellom arbeidstakere (i form av lønn) og kapitaleiere (i form av kapitalavkastning) samt at noe også tilfaller staten (i form av skatter og avgifter).
- Figuren viser store forskjeller mellom næringene

